

J. M. Lauridsen

En solid vestjysk gårdejer som socialdemokratisk folketingskandidat - og tilmed for over et halvt århundrede siden! - det var vel nok et særsyn!

Gårdmanden, *Jens Mikkelsen Lauridsen, Møllevang pr. Gredstedbro*, var da heller ikke nogen helt almindelig bonde. Han er født i Vilslev den 10. april 1871 på en gammel slægtsgård. I sin ungdom ville han have været til bogen, men faderen sagde stadig nej: »Bondens stilling er den solideste og bedste i verden. Kommer der vanskelige tider, er bonden altid nærmest spisekammeret. Det er desuden farligt at komme bort fra jorden og blive rodløs. Du må læse så meget, du har tid og lyst til, men bliv ved jorden!« - Trods sine forældre ville Jens Mikkelsen nødig, og han havde ikke selv penge til at bekoste et langvarigt studium.

Så læste han da i sin fritid derhjemme, og det en mængde bøger. Det vendte op og ned på mange gængse forestillinger for ham. Han hørte til sognets mest vågne og initiativrige unge. Trods faderens modstand kom han på højskole, Mellerup, hvor Jens Beck og Jakob Knudsen satte deres præg og hjalp på de unges »begreber om mennesker, ting og forhold som aldrig før, man lærte sin Gud og sig selv at kende,« som J. M. Lauridsen udtrykte det.

Hans bedste kammerater hjemme i Vilslev og på højskolen fløj bort fra landbruget og havnede vidt om i fine stillinger, men han, den mest »flygtige« af dem alle, blev en liden gråbonde på slægtens og hjemstavnens magre vestjyske jord, skriver han selv. Han blev dog først udlært som mejerist, før han gav sig landbruget i vold som sin

livsopgave. Han giftede sig med Martha Maria Janniksen fra Jedsted - brylluppet var egnens første uden spiritus. De unge flyttede ind i Møllevang, en udflyttergård fra Lauridsens fødegård.

Martha døde 1903, hvad der tog umådelig hårdt på Jens Mikkelsen, og 1906 brændte Møllevang ved lynnedslag. Men gården rejstes påny, og Jens Mikkelsen giftede sig med sin husbestyrerinde Karen Bilde fra Voldby ved Grenå. 1936 afstod han gården og flyttede ind i et nyopført hus syd for Møllevang.

J. M. Lauridsen kom dog ikke blot til at udføre et dygtigt arbejde med jorden. Hans gode evner, virkelyst og idérigdom blev også taget i brug i samfundets tjeneste, snart kom han med i en lang række af sit fags organisationer. 1916 købte han sammen med Søren Thude en udstykket gårds bygninger i Vilslev og lod den omdanne til kaserne for den indkvarterede sikringsstyrke, han tog initiativet til oprettelse af et folkebibliotek og sad i mange år i Esbjerg Centralbiblioteks bestyrelse, var medlem af sogneråd, skolekommission m. m. og fik 1931 af sognerådet overrakt en erkendtlighedsgave for »veludført arbejde i kommunens tjeneste.«

Denne mangesidigt interesserede og belæste mand arbejdede også med den lokale historie. Da Hunderup Kærgård skulle genrejses af fornedrelsen var han sammen med T. Tobiassen Kragelund primus motor, og det var ham, der skrev det historiske afsnit i »Kærgaard«-bogen, mens Frifelt skrev indledningen og Tobiassen det folkloristiske afsnit. Desuden har Lauridsen skrevet »Min Slægts-historie«, et såre omfangsrigt værk i 6 bind (1943-

44), redigeret af lærer Carl Nielsen, Tjæreborg, og udgivet af Historisk Samfund.

Her i årbogen har han skrevet om den kendte Bendix Madsen (1943). Afhandlingen er ligesom hans øvrige forfatterskab præget af hans fortællerglæde og brede, livlige stil.

Han døde 13. marts 1959. Karen Bilde døde allerede 1944.

Æret være J. M. Lauridsens minde.

H. K. Kristensen.

—o—

Gudmund Hatt

Professor Gudmund Hatt var lærersøn fra Vildbjerg. I 1904 blev han student og rejste 1905 til U.S.A., hvor han arbejdede med kemi og 1906-07 studerede etnografi ved Harvard universitetet. Da han kom hjem, holdt han foredrag om indianerne og deres daværende tilværelse, men blev drabelig udskældt i aviserne derfor. Man kunde ikke godtage hans nøgterne realistiske skildringer. 1911 blev Hatt cand. mag., hvorefter han foretog etnografiske studierejser i Lapland, hvad der bl. a. satte frugt i hans doktordisputats »Arktiske Skinddragter i Eurasien og Amerika« 1914.

Også senere var han gentagende på studierejser, således i 1914-15 til kulturgeografiske og etnografiske museer i Kanada og U.S.A.